RUSKI INWALID

N°. 145.

NIEDZIELA 24. Czerwca 1817.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości kraiowe: s Peterzburga. Królewstwo Polskie: Roskaz dzienny do Woyska Polskiego. Postanowienie o korpusie górniczym. — Wiadomości zagraniczne: Francyia. Włochy.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S Peterzburga, 24. Czerwca.

W pamiętny i radośny dzień przybycia do tuteyszey stolicy Xiężniczki Prusskiey *Karoliny*. Metropolita *Ambroży*, poświęcił mieysce, na którem ma bydź wystawiony kościoł zmartwychwstania Pańskiego i położył węgielny kamień, a w umyślnie na ten przedmiot sporządzonem naczyniu zakopano tablicę śpiżową, z nadpisem dnia i roku, oraz szczęśliwego wydarzenia, które dało powod do wystawienia tey Świątyni. Obchod ten miał mieysce o godzinie 11 z rana, na placu nazywaiącym się *zaliteynym dworem*. Niezmierne mnóstwo ludu wiernego i przywiązanego do Naylepszego z Monarchów, łączyło modły swoie do głosu godnego pasterza, błagaiącego Pana zastępów o długie i pomyślne rządy Cesarza *Alexandra*.

— Vice-Gubernator Woroneżski, Rzeczywisty Radca Stanu *Magnicki*, mianowanym został Gubernatorem cywilnym Symbirskim.

— Otrzymane doniesienia przez przybyłych tu s Tambowskiey Gubernii, upewniaią, iż urodzaie tam naylepsze, zapowiadaią nayobfitsze żniwa.

S Charkowa, 15. Czerwca.

W tych dniach przybył tu nowy Kurator Charkowskiego Uniwersytetu Tayny Radca Z. J. *Karnieiew*, i nazaiutrz po przybyciu swoiem oglądał gmach Uniwersytecki i Gimnazium.

— Od początku wiosny, która nadzwyczay rano zawitała do nas, nie mieliśmy kilku dni ciągłey pogody, a przeciwnie desz po kilka dni nieprzestaiąc padaią, i stąd trawy u nas nizmiernie rosną; ale rzeki się wzbieraią, i małe nawet strumienie tamuią czasem przeyście.

— Jarmark nasz S° Troiecki niebardzo był liczny w tym roku, i niewiele było do sprzedania koni.

Z Woroneża, 9. Czerwca.

Naypięknieyszego doświadczamy czasu; upały iasnego słońca będąc często przeplatane ciepłym cichym desczem, czynią nadzieię obfitych żniwów i sianokosów.

S Tulczyna (Podol. Guber.)

Wiosna tego roku w stronach naszych iest bardzo dogodna rolniczym pracom. Wcześnie się cieszymy nadzieią obfitych żniwów. Ceny na zboże różnego rodzaiu znacznie się znizyły. Siana także spodziewamy się mieć dosyć, gdyż czas iest ciągle ciepło wilgotny.

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

ROZKAZ DZIENNY DO WOYSKA POLSKIEGO.
W Kwaterze Główney w Warszawie
dnia $\frac{8}{20}$. Czerwca 1817.

ZA NAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

Stosownie do decyzyi *Nayiaśnieyszego Cesarza Jmci i Króla.*

z dnia 25. Marca (6. Kwietnia) r. b.

Otrzymuie Dymissyę z pensyą.

w Piechocie. Dowódzca pułku 2. liniowego, Pułkownik Kozarski, w stopniu Jenerała Brygady, z pozwoleniem noszenia munduru.

Przeznaczony zostaie.

Na dowódzcę pułku 2. liniowego, w mieysce uwolnionego od służby Pułkownika Koszarskiego, Podpułkownik Słupecki z tegoż pułku.

z dnia 27. Kwietnia (9. Maja) r. b.

Ułaskawieni zostaią.

w Piechocie. Z pułku 1. Strzelców pieszych, zdegradowani na żołnierzy, Rozkazem Dziennym z dnia $\frac{9}{21}$. Marca r. b. Porucznicy: Jabłkowski, Ostrowski, Niski, Czosnowski i Tomaszewski; Podporucznicy: Polewski, Miładowski, Solecki, Wyszyński, Dymowski, Szymanowski, Obiedziński, Chmielewski, Kossakowski, Kwieciński, Frezer i Paprocki, z zwróceniem ich do posiadnych w tymże pułku stopni.

z dnia $\frac{1}{13}$. Maja r. b.

Umieszczony zostaie.

w Woysku. Z służby Francuzkiey, były Podpułkownik Bronikowski, w stopniu Majora.

z dnia 21. Maja (2. Czerwca) r. b.

Postępuie na wyższy stopień.

w Piechocie. Dowódzca batalionu Grenadyerów Gwardyi, Pułkownik Zymirski, na Jenerała Brygady, z przeznaczeniem do kommenderowania 2. Brygadą 1. Dywizyi Piechoty.

Przeznaczeni zostaią.

w Gwardyi. Na Dowódzcę batalionu Grenadyerów, Podpułkownik Bieliński, z tegoż batalionu.

w Piechocie. Na Dowódzcę pułku 7. liniowego, kommenderuiący tymczasowo tym pułkiem, Podpułkownik Rohland, z batalionu Grenadyerów Gwardyi.

NACZELNY WÓDZ
(Podpisano) KONSTANTY
W. X. R.

Zgodno z Oryginałem:
Jenerał, Szef Sztabu Głównego,
TOLINSKI.

Z Warszawy, 10. Czerwca.

W dniu zgim b. mca zakończył się tuteyszy pierwszy Jarmark walny. Zebrane stąd rezultata okazuią korzyści, których się spodziewać nie można było; odbyt szczególniey znaczny był na towary kolonialne, sukienne i płócienne. — Kupcy Rossyyscy wyszli także dobrze na sprzedaży bydła, łoju, skór i końskich włosów, iako też na innych północnych produktach. Wielu kupców, którzy zapewne późno o rozpoczęciu Jarmarku walnego wiadomość powzięli, i dopiero po ukończonym tu przybyli, pozostawiali towary swoie na składach do przyszłego Jarmarku walnego w Listopadzie; inni oświadczyli się na takowy przybydź, a ci, którzy na teraźnieyszym byli, nieomieszkaią zapewne znaydować się i na drugim, zwłascza, gdy im się interessa handlowe dobrze powiodły, a na przyszłość lepsze widoki korzyści im się otwieraią, gdy na walny Jarmark Listopadowy przybycia znacznieyszey daleko, iak na teraźnieyszy, liczby nabywców (kupuiących), a szczególniey kupców Rossyyskich, spodziewać się można.

Z Warszawy, 14. Czerwca.

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Postanowienie o korpusie górniczym.

(Dalszy ciąg.)

TYTUŁ TRZECI.

Swobody i przywileie Królewskiego Korpusu górniczego.

Art. 29. Rząd udzielać będzie swą szczególnieyszą opiekę wszystkim urzędnikom i officyalistom górnictwa, górnikom, hutnikom tak Polakom iak cudzoziemcom, do Królewskiego korpusu górniczego należącym, według brzmienia nininieyszey organizacyi. Używać oni będą swobód i przywileiów poniżey oznaczonych.

Art. 30. Korpus górniczy mieć będzie osobny swóy mundur i znamiona, które zachowuiemy sobie w oddzielnem oznaczyć urządzeniu.

Art. 31. W tém wszystkim, co się ściąga do Administracyi kopalni, iako i we wszelkich sporach, członkowie korpusu górniczego podlegaią wyłącznie policyi władzy, która ich sądzi w pierwszey instancyi.

Art. 32. Członkowie korpusu górniczego bez żadney różnicy, tak Polacy iak cudzoziemcy, wolni są od spisu i wszelkiey służby woyskowey. To uwolnienie trwa tylko potąd, pokąd zostaią w służbie czynney. W przeciwnym przypadku, podlegać będą ogólnym urządzeniom, przepisanym lub maiącym się przepisać względem spisu woyskowego, wyiąwszy, kiedy wiek lub niedołężność przymuszą ich do porzucenia kopalni; dzieci ich równiez wolnemi będą od służby woyskowey, ieśli się chwycą professyi oycowskiey, i zostaną użytemi w kopalniach kraiowych.

Art. 33. Każdy górnik lub hutnik z zagranicy przybywaiący, w przyzwoite zaświadczenia górnicze (Abkehr) opatrzony, może bydź użytym w kopalniach lub hutach Rządowych; a ieśli życzy so-

bie pozostać, może, stosownie do urządzeń, przyiętym bydź do korpusu górniczego. Oprócz dobrodzieystw zapewnionych dla wszystkich cudzoziemców, górnicy i hutnicy będą mogli opuścić kopalnie lub huty, i wynieść się z kraiu, skoro podług zwyczaiu zażądaią poprzedniczo od Naczelnika swego uwolnienia. Po dopełnieniu tego obowiązku, będzie żądaiącemu wydane, za okazaniem kwitu kassy górniczey, zaświadczenie (Abkehr) wedle zwykłych formalności, i stósowne do sprawowania się iego, iako też i paszport, ieśli takowego żądać będzie.

Art. 34. Członkowie korpusu górniczego nie będą podlegali osobiście żadnym podatkom ani ciężarom publicznym. Jeżeli posiadaią iaką własność, lub dopełniaią aktu iakowego opłacie uległego, takową ponosić tylko będą zarówno z innemi właścicielami lub mieszkańcami Królestwa.

Art. 35. W przypadkach choroby, kalectwa, lub poniesionych szwanków w służbie górniczey, górnicy pobierać będą zwykłą swą płacę z kassy górniczey. Osobne fundusze na ten przedmiot przeznaczone, użyte będą na ich leczenie.

Art. 36. Dla zapewnienia na przyszłość losu i sposobów wyżywienia członkom korpusu górniczego zranionym, niedołężnym, kalekom, lub w pracy zestarzałym, i służyć dłużey niemogącym, równie iak dzieciom i wdowom Urzędników, górników i robotników hutniczych, zmarłych lub zabitych; nakoniec dla wspomożenia górników potrzebnych, będą utworzone osobne fundusze oszczędzeń, to iest: 1°. Fundusz dla prostych górników (Knappschafts-Kasse).

Art. 37. Fundusze te, do których, ieśliby nie wystarczały, Skarb przyczyniać będzie z dochodów z górnictwa, tworzone będą w części z potrąceń czynionych z pensyi urzędników górniczych, z zasług gorników i rzemieślników, w części zaś z innych funduszów na ten przedmiot przeznaczonych.

Art. 38. Wyznaczone będą z funduszu oszczędzeń dla urzędników górniczych

1°. Pensye odstawkowe wysłużonych urzędników, i tych co ponieśli szwank iaki lub kalectwo, albo zdrowie swe stracili w służbie;

2°. Pensye wdów i dzieci urzędników zmarłych lub zabitych w służbie górniczey.

Art. 39. Wyznaczane będą z funduszu oszczędzeń dla prostych górników (Knappschafts-Kasse).

1°. Wsparcie dla górników i wyrobników chorych, zranionych i biednych.

2°. Koszta leczenia.

3°. Koszta pochowu.

4°. Pensye odstawkowe inwalidów i weteranów, równie iak wdów i sierot po górnikach pozostałych.

Art. 40. Rzeczone fundusze zostawać będą pod dozorem Rządu; żadne z nich obce użycie czynione nie będzie, i wyłącznie na rzecz korpusu górniczego, iako wspólna własność, obracane będą. Oddzielnemi urządzeniami będzie postanowioném względem składu tych funduszów, ich rodzaiu, ilości potrąceń i dodatków, z których utworzone bydź maią; względem zawiadywania onemi łącznie z Kuratorami z pomiędzy członków korpusu górniczego wyznaczonymi; nakoniec, względem proporcyi i ilości wypłat uskutecznić się maiących z pomienionych funduszów.

Art. 41. Gdy urzędnik, górnik, rzemieślnik, lub wyrobnik umrze, ciało iego pochowaném będzie z przyzwoitemi honorami pogrzebowemi; osobne urządzenie przepisze formalności, iakie podług klassy i stopnia zmarłego zachowywane będą podczas obrzędów pogrzebowych.

(Dokończenie późniey.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Z Paryża, 11. *Czerwca*.

Król roskazał wydać na ręce Prefekta *Finisterskiego* summę 10,000 franków, aby takowe rozdał ubogim departamentu swoiego. Zakupowanie zboża dla różnych departamentów, w których się nieudały przeszłoroczne żniwa, iuż kosztuią rządowi górą 50 milionów. Teraz na nowo roskazano wydać 2,100,000 fr. na też same departamenta.

— P. Mirbel mianowanym został Sekretarzem Ministerstwa Policyi.

— Hrabia Juliusz Polignac, Par Francyi, wyiechał stąd z Hrabiną małżonką swoią, która iak powiadaią iedzie na połóg do Szkocyi, oyczyzny swoiey.

— Rozboynik morski, *Spiro Franco Polo*, schwytany przez Hrabiego *Montcabrié*. Przeprowadzony był pod strażą żandarmów 29. Maia z *Marsylii* do *Tulonu*, gdzie w skutek postanowienia Ministerstwa marynarki, ma bydź oddany pod sąd trybunału morskiego. Ten rabuś znaiomy iest na Archipelagu przez zuchwałość swoią i okrucieństwo. On to dowodził kupą zbóyców którzy wylądowawszy w Argentière, zrabowali dóm Konsula Francuzkiego; i gdy ten ukrył się w celu uniknienia niebespieczeństwa, *Spiro Franco Polo* kazał lać wrzącą oliwę na piersi małżonki iego,

aby się wywiedzieć o mieyscu schronienia iey męża. Ta niemogąc wytrzymać męczarni, wydała męża, który ledwie 8000^{mi} piastrów wykupił siebie od śmierci.

9. b. m. Sąd pierwszey instancyi Departamentu *Yonne*, sądził ośm osob oskarżonych o podbudzenie buntu w *Sens*. Z liczby oskarzonych trzey byli skazani na smierć, i tegoż samego dnia wyexekwowani w czasie targu; iednego skazano na 10 lat ciężkiey pracy, a czterech uwolniono. Dziewiąty, który podobnież stawiony był przed tymże sądem, pokusił się odebrać sobie życie; rana którą sobie zadał iest głęboka, ale nie grozi śmiercią. Sąd tego ostatniego odłożonym został na inne posiedzenie. Kilka przykładów podobney sprawiedliwości i czuyności Rządu, zapewne utrzymaią porządek i spokoyność na targach. Król także wydał roskaz tyczący się gwardyi narodowey w *Sens*, ten iest następuiący:

Ludwik z Bożey łaski etc. Gwardyia narodowa ustanowiona iest dla tego, aby pod kierunkiem zwierzchności Administracyyney pomagała do utrzymania spokoyności publiczney i porządku, dopełniła ona celu swoiego w wielu departamentach.

Widzieliśmy także z zadowolnieniem, iż w wielu prowincyiach, gdzie wysoka cena żywności pobudziła była pospólstwo do nieporządku i swawoli, gwardyia narodowa, albo uprzedziła takowe wzburzenia, albo czynnością swoią i pilnem baczeniem wcześnie potrafiła przekrócić.

Lecz ieśliśmy okazali zadowolnienie nasze, uważaiąc poświęcenie się gwardyi narodowey w okolicznościach podobnych, gdzie pod bronią do wiodła karności, iak woysko ćwiczone, i gorliwości iak złożone z wiernych poddanych, dbaiących o porządek publiczny, tem bardziey dziwnem iest dla nas sprawowanie się części gwardyi narodowey w mieście *Sens* w departamencie *Yonne* będącey, niedopomagaiącey usiłowaniom zwierzchności administrocyyney i dowodzców woyskowych, w poskromieniu nieporządków publicznych, które chociaż na krótki momęt zmieszały były spokoyność w dniu 30. Maia.

W skutek raportu Naszego Ministra Sekretarza stanu spraw wewnętrznych, i Rady ukochanego brata Naszego *Monsieur*, Pułkownika ieneralnego gwardyi narodowey w Królestwie, postanowiliśmy i stanowiemy co nastepuie:

Artykuł 1. Gwardyia narodowa miasta *Sens* iest rosproszona.

2. Wyznaczone będzie śledzenie w celu dowiedzenia się i poznania tych z gwardyi, którzy będąc zapotrzebowani do pełnienia służby, niewypełnili zwierzchniczego zapotrzebowania. Zwierzchność municypalna ma poruczenie odebrać natychmiast broń takowym.

3. Batalion gwardyi narodowey ma bydź nanowo sformowany w *Sens*; gardyści narodowi, którzy będą rozbroieni, i ci zmieszkańców, którzy należeli do wzniecenia niespokoyności, nieznaydą mieysca w nowo formuiącym sie batalionie.

4. Potwierdzenie wybranych do takowego batalionu oficerów, do nas należeć będzie, stosownie do postanowień 27. Grudnia 1815 roku, i 17. Lipca 1816.

Brat Nasz ukochany *Monsieur*, Pułkownik ieneralny i Minister Sekretarz Stanu spraw wewnętrznych, obowiązuią się do wykonania postanowienia ninieyszego.

Dan w Naszym zamku Tuilleryiach 9. dnia miesiąca Czerwca roku łaski 1817 a panowania Naszego 23go.

LUDWIK.

WŁOCHY.

Z Rzymu, 21. Maia.

Xiężna Walli zwiedziwszy *Bolonią* i Rzecz-pospolitą St. Maryńską przybyła do *Ankony*; iutro zaś czekaią przybycia J. K. M. do naszey stolicy.

Hrabia *Funchal*, Poseł Portugalski, i Komandor *Pinto*, Minister tegoż Królewstwa przy Swiętey stolicy, wybieraią się do *Liworny* w celu złożenia hołdów uszanowania Xiężney następczyney Portugalskiey.

Czekaią tu prędko maiącego nastąpić przybycia Xiążęcia *Kaunitz*, Posła Austryiackiego. Hrabia *Appony*, Minister Austryiacki *ad interim*, wyieżdza stąd iutro, w celu udania się na mieysce przeznaczenia swoiego do Florencyi.

Z Liworny, 30. Maia.

27. b. m weszła do portu naszego galiota Portugalska, która przywiozła Kommisarza z depeszami. Cała flotylla Portugalska, przeznaczona do odprowadzenia Xiężney następczyney do Brezylii, wciągu kilku dni ma tu przybyć, gdyż miała wypłynąć wkrótce po odbiciu wspomnioney galioty.

— Handel w porcie naszym iest bardzo czynny, od 24. Kwietnia po dzień 29. Maia, weszło doń 133,300 worów zboża.

W St. Petersburgu, w Drukarni Karola Kraya.